

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla kl. V

Ocenę wyższą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania pozytywnych ocen niższych.

OCENA CELUJĄCA

Wiedza ucznia znacznie wykracza poza obowiązujący program nauczania:

- ✓ doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- ✓ samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- ✓ czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- ✓ posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie jak i piśmie,
- ✓ z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- ✓ tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- ✓ wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- ✓ odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów, współpracuje w zespole, podejmuje działania mające na celu sprawną realizację zadań,
- ✓ wykorzystuje wiedzę umiejętności i zdolności twórcze przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi,
- ✓ interpretuje głosowo utwory poetyckie,
- ✓ przygotowuje adaptację sceniczną,
- ✓ przygotowuje i prezentuje port folio lub prezentację multimedialną,
- ✓ posiada umiejętności z zakresu nauki o języku wyższe niż przewidywane w programie nauczania klasy V.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej. Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności. Bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim. Wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Kształcenie literackie i językowe:

- ✓ wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- ✓ doskonale potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu) i w klasie V (gratulacje, plan odtwórczy ramowy i szczegółowy, instrukcja, opis krajobrazu lub dzieła sztuki),
- ✓ zachowuje trójdzielny układ kompozycji opowiadania,
- ✓ dba o prawidłowy układ graficzny wypowiedzi pisemnej – akapity,

- ✓ redaguje opowiadanie z dialogiem,
- ✓ redaguje twórcze opowiadanie z cechami charakterystycznymi dla mitu,
- ✓ objaśnia morał wypływający z bajki,
- ✓ wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu,
- ✓ samodzielnie sporządza plan odtwórczy (ramowy i szczegółowy) tekstu literackiego i kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- ✓ nazywa cechy bohatera i przywołuje czyny, zachowania, które o tym świadczą,
- ✓ ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie się nim posługuje,
- ✓ samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym, języka polskiego i wyrazów bliskoznacznych,
- ✓ analizuje utwór poetycki, wskazuje elementy poznane w klasie IV (epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast, wersy, rymy, osobę mówiącą w wierszu) i w klasie V (przenośnia, wątek, wiersz nierymowany),
- ✓ czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji.

Fleksja i składnia:

- ✓ biegle rozróżnia części mowy poznane w klasie IV i V,
- ✓ łączy przymiotnik z rzeczownikiem, odmienia i określa przypadek, liczbę i rodzaj,
- ✓ określa rolę przymiotników w zdaniu,
- ✓ podaje poprawne formy liczebników,
- ✓ klasyfikuje rodzaje wypowiedzeń, podaje ich przykłady,
- ✓ nazywa części zdania, wskazuje sposób ich wyrażania,
- ✓ buduje zdania złożone podrzędnie i współrzędnie,
- ✓ układa zdania pojedyncze rozwinięte wg podanego wzoru (trudniejsze przykłady).

Fonetyka

- ✓ omawia zależności brzmienia głosu od ruchów i pozycji narządów mowy,
- ✓ podaje wszystkie zasady akcentowania wyrazów w języku polskim omawiane na lekcjach.

Ortografia i interpunkcja

- ✓ stara się poprawnie zapisać wyrazy z „i”, „j” po spółgłoskach i samogłoskach,
- ✓ prawidłowo stosuje przecinki w zdaniu złożonym.

OCENA DOBRA

Kształcenie literackie i językowe

- ✓ czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania,
- ✓ jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo – stylistyczne, logiczne i ortograficzne,
- ✓ samodzielnie poprawia błędy wskazane przez nauczyciela,
- ✓ potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie V,
- ✓ w wypowiedziach próbuje oceniać i wartościować problemy, zjawiska dotyczące języka, literatury oraz kultury,
- ✓ nazywa cechy gatunkowe mitu i bajki,
- ✓ poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy fragmentów lektury,
- ✓ poprawnie posługuje się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV.

Fleksja i składnia

- ✓ określa formę gramatyczną czasowników,
- ✓ stosuje w zdaniu czasownik w formie osobowej i nieosobowej,
- ✓ poprawnie odmienia czasownik typu: umiem, rozumiem, idę,
- ✓ uzasadnia pisownię rzeczownika, odwołując się do odmiany,
- ✓ w zdaniu wskazuje przyimki i wyrażenia przyimkowe, określa ich rolę,
- ✓ tworzy przysłówki od przymiotników, stosuje je w zdaniach i określa ich rolę,
- ✓ określa formę gramatyczną przymiotnika z rzeczownikiem,
- ✓ określa przypadek liczebnika i rzeczownika,
- ✓ zastępuje słowem liczebniki podane cyfrą i odwrotnie,
- ✓ stosuje w zdaniu liczebnik zbiorowy w odpowiednim przypadku,
- ✓ przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie,
- ✓ przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego rozwiniętego (na łatwych przykładach),
- ✓ rozpoznaje i nazywa określenia rzeczownika i czasownika w zdaniu,
- ✓ przekształca zdanie pojedyncze na złożone i odwrotnie
- ✓ układa zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie.

Fonetyka

- ✓ określa cech głoski
- ✓ poprawnie akcentuje wyrazy na 3. i 4. sylabie od końca.

Ortografia i interpunkcja

- ✓ stara się poprawnie zapisywać wyrazy z „i”, „j” po spółgłoskach i samogłoskach,
- ✓ poprawnie zapisuje cząstki: -bym, -byś, -by (w czasownikach),
- ✓ prawidłowo zapisuje „nie” z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem, liczebnikiem.

OCENA DOSTATECZNA

Kształcenie literackie i językowe

- ✓ w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnej budowy zdań, precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii,
- ✓ w miarę samodzielnie potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie V,
- ✓ opanował technikę poprawnego czytania i doskonalili ją pod względem dykcji, intonacji, akcentowania,
- ✓ poprawia błędy wskazane przez nauczyciela przy pomocy słownika ortograficznego,
- ✓ wskazuje elementy świata przedstawionego w utworze (miejsce i czas akcji, bohaterów, wydarzenia),
- ✓ odróżnia zdarzenia i postacie fantastyczne od realistycznych w poznanych utworach,
- ✓ w utworze lirycznym wskazuje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast,
- ✓ w miarę samodzielnie posługuje się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV.

Fleksja i składnia

- ✓ tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej (i odwrotnie),
- ✓ określa formę fleksyjną rzeczowników,
- ✓ odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki,
- ✓ rozpoznaje rzeczownik w roli podmiotu,

- ✓ rozpoznaje czasownik w roli orzeczenia,
- ✓ łączy przymiotnik z rzeczownikiem i odmienia przez przypadki,
- ✓ rozpoznaje w zdaniu liczebnik,
- ✓ rozróżnia zdanie i równoważnik zdania,
- ✓ podaje przykłady typów zdań,
- ✓ łączy w zespoły składniowe wyrazy tworzące zdanie,
- ✓ wpisuje zdanie w podany wykres (prostsze przykłady),
- ✓ z podanych zdań pojedynczych tworzy zdanie złożone.

Fonetyka

- ✓ odróżnia samogłoski od spółgłosek,
- ✓ rozróżnia rodzaje głosek,
- ✓ dzieli wyraz na sylaby,
- ✓ poprawnie akcentuje wyraz na 2. sylabie od końca.

Ortografia i interpunkcja

- ✓ poprawnie zapisuje „nie” z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami (bez wyjątków),
- ✓ poprawnie zapisuje liczebniki.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Otrzymuje ją uczeń, którego zasób wiedzy i umiejętności pozwala na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadania o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i kulturalne

- ✓ technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu,
- ✓ względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez ucznia analizowanego zagadnienia,
- ✓ błędy językowo – stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości prac i wysiłku, jaki uczeń włożył w ich napisanie.

Fleksja i składnia

- ✓ rozróżnia części mowy,
- ✓ wskazuje podmiot, orzeczenia i określenia,
- ✓ odmienia przez przypadki rzeczownik w prostej odmianie,
- ✓ odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, rodzaje,
- ✓ odmienia przymiotnik przez przypadki,
- ✓ potrafi wskazać zdanie, równoważnik zdania, zdanie pojedyncze, zdanie złożone.

Fonetyka

- ✓ dzieli wyraz na głoski, litery i sylaby,
- ✓ stara się poprawnie akcentować wyrazy na 2. sylabie od końca.

Ortografia i interpunkcja

- ✓ zna podstawowe zasady ortograficzne,
- ✓ wstawia przecinek przed powtórzonym spójnikiem.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji, składni, słownictwa, fonetyki, ortografii,

- ✓ w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie piątej,
- ✓ nie opanował techniki głośnego czytania nawet w stopniu dopuszczającym,
- ✓ wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- ✓ w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych,
- ✓ nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności,
- ✓ nie potrafi skorzystać ze słowników i encyklopedii.